

Posamezna številka 6 vinarjev

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 8. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. do polnoči. — Naročnina znaša: v Ljubljani in upravništvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto mesečno K 2.00, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, letno K 17.00. Za inozemstvo celoletno K 30.—. Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev

Uredništvo in upravništvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravništvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolci se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vsta 15 v, osemnice, poslana in nahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti anekdoto. Telefon številka 303.

Našim cenjenim izvenljubljskim naročnikom.

Naročnina znaša celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.— in mesečno K 1.70. To je sicer napisano na čelu lista, ali mnogi pošiljajo po K 1.50 in hočejo, da se jim za to ceno pošilja list cel mesec.

Plačuje se naročnina povsod vnaprej, kar je tudi edino pravilno. Na naročila brez istočasno vpslane naročnine se v bodoče sploh ne bomo mogli več ozirati.

Sploh prosimo naše cenjene naročnike, da bi se držali pri plačevanju naročnine reda, ker s tem olajšajo nam delo, njim se pa ni treba bati, da bi jim bilo pošiljanje lista, ako ne bi bila plačana naročnina, ustavljeno. Naglašamo to sedaj, ker je blizu 10. dan v mesecu, ko ustavimo pošiljanje lista vsem onim, ki do tega dneva ne podaljšajo naročnine.

Upravništvo „Jutra“.

Pred jesenskim zasedanjem poslanske zbornice.

Kdor je motril delo poslanske zbornice v kratkem poletnem zasedanju, moral je takoj opaziti, da se ni polagala niti v poslanskih a tudi ne v vladnih krogih nikakoli važnost na razbistritve politične situacije. Delo, ki ga je dovršila avstrijska poslanska zbornica v tako čudovito kratkem času, kar ni v Avstriji navada, je bilo jako površno in je šlo samo zato, da bi hitro izpod rok, ker so poslanci sami želeli kar najhitrejši zaključek poletnega zasedanja.

Poudarjalo se je pa povsod, kako važnosti bodo parlamentarne počitnice, ko se bodo v njih vršila pogajanja med vlado in raznimi strankami glede ustvaritve nekega modusa, na podlagi katerega naj bi se nadaljevalo redno delovanje parlamenta.

Vprašanje, ki bi na njih temeljilo modus parlamentarnega dela je pa mnogo in vsa so tako važna, da se je ob njih že parkrat razbil avstrijski parlamentarizem. Parlamentarne počitnice se približujejo svojemu koncu in že se slišijo posamezni glasovi o predstojih pogajanjih. Glavno zagotovilo tednega parlamentarnega dela je brez dvoma česko nemško vprašanje. Lanska pravna pogajanja niso prišla do nikakega definitivnega končnega rezultata, politična situacija pa, ki je nastala po novih volitvah in po odhodu Bienenrtha, pa zahteva jasno in odločno rešitev tega vprašanja. Zato je cesar poklical na mesto cesarskega českega cesarskega namestnika kneza Thuna, ki mu je poveril nalog, da izvrši to, kar se ni posrečilo njegovemu predniku. Listi vedo poročati sedaj o akcijskem načrtu kneza Thuna, ki obstoji v tem, da Nemci dovolijo sklicanje in zasedanje češkega deželnega zbora, posvetovanje zakona o regulaciji učiteljskih plač, nadalje morajo Nemci pripustiti posvetovanja že izvoljenega davčnega odseka, ki naj reši vprašanje o novih dokladah ter davka na pivo. Kot protiplačilo pa obeta Thun Nemcem zopetna posvetovanja narodnopolitične pravne komisije, ki naj konkretno reši vprašanja o novem deželnem redu in sicer pomnožitev mest deželnih odbornikov, ustvaritev narod-

nostnega ključa pri nameščanju deželnih uradnikov, narodnostno razdelitev deželnega odbora in ustanovitve volilnih kurij. Ker pa Nemci za slučaj, da privolijo v zasedanje češkega deželnega zbora in v opustitve obstrukcije, zahtevajo garancije, da se izvrše vse od vlade predlagane reforme v narodno-politični sekciji, jim obljubljuje knez Thun, da bi bili novi davčni zakoni le provizorični za omejen čas in sicer toliko časa, dokler narodnopolitična komisija ne konča svojega dela. To je načrt vlade, vprašanje je seveda, ako ga bodo akceptirali Čehi, ki se toliko časa nočejo izjaviti o njem, dokler se jim vlada sama ne približa. Glasilo poslanca Masaryka „Čas“ sodi jako skeptično o izvršitvi tega načrta in je mnenja, da je razpust češkega deželnega zbora neizogiben, kar bi imelo tudi dalekosežnih posledic glede politične situacije v parlamentu. Ako se vladi ne posreči urediti česko-nemško vprašanje, tedaj je redno parlamentarno delo precej negotovo.

Vlada bo morala rešiti tudi vprašanje galskih vodnih cest; situacija v novem poljskem klubu je precej drugačna nego je bila v starem, razne frakcije v klubu vstrajajo odločno na stališču, da se mora rešiti to že gotovo in sklenjeno vprašanje. Tudi italijanska pravna fakulteta je za vlado še vedno velikega pomena. Italijani so že v zadnji konferenci klubovih, načelnikov po svojih govornikih odločno izjavili, da zahtevajo rešitev tega vprašanja. Od postopanja vlade je odvisno tudi stališče istih v državni zbornici. Pa tudi razne druge politične in narodnostne frakcije čakajo s svojimi zahtevami, v prvi vrsti socijalni demokratije, ki zahtevajo neobhodno rešitev starostnega zavarovanja.

To in razna druga vprašanja so most, po katerem more vlada dospeti v parlamentu do gotove večine in rednega dela. In o tem mora biti vlada popolnoma zagotovljena, ker na poslanskih pulitih v zbornici leži že važna predloga o brambni reformi, ki jo hoče in mora vlada rešiti na vsak način. Zato je pa vlada pripravljena, da se popolnoma približa raznim strankam in da z njimi razpravlja o političnem položaju. Kakor se v dobro informiranih krogih zagotavlja, je vlada pripravljena privoliti tudi na rekonstrukcijo sedanjega kabineta, ako

dobi popolno zagotovilo od strank glede sigurne večine. Zato se pri predstojih pogajanjih ministrskega predsednika Gautscha ne bo obravnavala samo sestava delavnega programa v jesenskem zasedanju parlamenta, nego se bode temeljito razmotrivalo tudi vprašanje glede rekonstrukcije kabineta. Vlada je baje pripravljena na obširne koncesije v tem oziru, ker se nahaja v precej kočljivi situaciji. Brambna predloga je oni krvavi krst, ki se mu bo morala podvreči Gautscheva vlada; ako reši to vprašanje tedaj ji je tudi zagotovljena bodočnost, ako ne, bodo nastopili časi in razmere, ki so povzročile razpust prvega ljudskega parlamenta.

Težave ki čakajo vlado, da si zagotovi redno delo parlamenta so jako velike, ker vprašanja, ki smo jih naveli zgoraj, so jako težka in danes se še ne more trditi, da jih Gautsch reši v pozitivnem smislu. Most, ki vodi do rešitve tega vprašanja je tako trhel in kdo ve, ako se ne porušijo pod njim, kakor se je že pod mnogimi predniki?

In kako stališče zavzame slovenska delegacija v teh pogajanjih vlade s strankami? Reprezentantje slovenskega naroda v dunajskem parlamentu so klerikalci in zato govorimo tukaj seveda le o njih.

Kdor bi mislil, da bodo naši klerikalci v pogajanju z vlado začeli na temelju narodnostnega vprašanja, se pač jako moti. Klerikalna pogajanja z vlado se bodo kakor vselej vrtila okoli dveh polov in sicer okoli strankarskih in osebnih koristi. Zavožena akcija gospodarske zveze s kupitjo s senom je vzrok, da bodo klerikalci od vlade zahtevali sanacijo — rešitev te nerealne klerikalne gospodarske akcije, ker vedo pač dobro, da jim more pomagati le vlada, pa še dosti drugih strankarsko-političnih zahtev imajo klerikalci pri srcu in ako se bode vlada pokazala dosti kavalirsko proti klerikalcem in segla malo globlje v žep, bodo šli klerikalci pod Šušteršičevo komando čez drn in strn za vlado, pa naj bo na čelu isti Peter ali Pavel. Pa tudi osebna vprašanja igrajo pri naših klerikalcih precejšnjo vlogo. Že večkrat opazovano dejstvo je, da postane Šušteršič in klerikalno časopisje vselej, kadar se pojavi govorica o rekonstrukciji kabineta, nenaavadno ponižen in prijazen, vzdrži se vsake kritike in resne besede, ter se samo tolaži s prihodnostjo. Šušteršič pač misli, kako lepo bi mu pristojal ministrski frak in kako dobro teknila lepa plača.

To sta pola, ki se okoli njih vrti klerikalna politika, splošno slovenska in jugoslovanska vprašanja so jim Hekuba, gospodje Laginja, Spinčić in Mandić so pa lahko zadovoljni, da so zašli v to lepo družbo.

Da Slovenci od novega parlamenta, kjer imamo take reprezentante, ne moremo pričakovati ničesar je gotovo, zato je pa tudi za nas skoro vseeno, ako zasedajo gori na Dunaju poslanci in vlečejo dijete ali pa ne! V svoji komediji „Medalija“ pravi nemški

satirik Themas: „Kar je prišlo iz Berlina, še ni bilo nikdar dobro za nas!“

Mi Slovenci pa lahko rečemo: Kar je prišlo iz Dunaja, še nikdar ni bilo dobro za nas, pa naj so to magari tudi izposlovali slovenski klerikalni poslanci!

Iz slovenskih krajev.

Iz Viča. Veselica Ciril-Metodove podružnice je uspela veliko bolje kot smo pričakovali. Dasi je bilo v nedeljo v Ljubljani in okolici več veselice, vendar je bilo število posetnikov toliko, da je bil sicer prostoren vrt kmalu premajhen; treba pripomniti, da so bili posetniki skoro sami domačini, kar kaže, da ima podružnica v Vičanih močno zaslombo. K moralnemu uspehu je največ pripomoglo telovadno društvo „Sokol“ na Viču in pevsko društvo „Zarja“ iz Rožne doline. Odbor izreka imenovanim društvom najiskrenejšo zahvalo, nadalje se zahvaljujemo blagorodni gospej Gregorinovi, načelnici paviljona za pecivo in vsem gospodinom, ki so pri veselici sodelovali. Hvala iskrena tudi vsem darovalcem. Glavno društvo je zastopal gosp. potovalni učitelj Ante Beg, ki je v krasnem govoru bodril navzoče k delu za obmejne brate, v imenu podružnice je spregovoril gosp. učitelj Josip Gregorin in v vznemelih besedah pozival k skupnemu delu za narod.

Toplice-Strazha. Kopališka doba (sezona). Še pred enim tednom smo imeli toliko množino cenjenih, znanih in nepozanih gostov, da so bile ne le vse za kopališke goste pripravljene sobe in stanovanja popolnoma oddane, ampak so se morali neznanjeni gostje zadovoljiti tudi s privatnimi sobami. Koncem avgusta pa so odjadrale ljubke krilate lastovke — in z njimi, več nego dve tretjini vseh dragih nam gostov; samo 31. avgusta nas je zapustilo okroglo 30 ozdravljenih, in pa vsaj popravljenih bolnikov. Tudi vojaki so odšli dne 29. m. m. na svoja razna bivališča.

V torek, dne 29. m. m. je mladi absol. eksportni akademik gosp. Danilo Devetak iz Tolmina pred izbranim kopališkim občinstvom predaval na korist nesrečnim pogorelcem v Mokronogu, kar je doneslo prostovoljnih prispevkov 100 K (reci! sto kron) čistega dohodka. Vsota se je poslala v Ljubljano „Slov. Narodu“ s prošnjo, da jo odpošlje na določeno mesto. Lep in posnemanja vreden vzgled, kako naj dela akademična mladina vzgojevalno za sicer nadarjeni, a še daleč v kulturi zaostali preprosti narod na deželi. Vivant sequentes!

Iz Semiča. V sredo, dne 30. avgusta smo imeli pri nas birmo. Marijine device in devicariji so se že dolgo veselili tega trenutka. Prevzvišeni se je pokazal v Semiču že 22. avgusta ter izdal natančen ukaz, kako se ga mora sprejeti pred birmo. Bal se je namreč blamaže, katero je doživel v

Metliki. Zahteval je, da se mu priredi bakljada in mu pridejo Marijine device s svečami nasproti. V nedeljo pred birmo je župnik v resnici slavnostno razglasil raz prižnice, da pridejo dne 30. avgusta Prevzvišeni semkaj na birmo in pozival občane, naj sprejmejo škofa kolikor mogoče slovesno. To se je na pritisk od zgoraj tudi zgodilo. No pa preidemo takoj na dan birme. Škof je na prižnici bruhal prokletstvo na vse strani, kakor bi stresal orehe iz košare. Najprej je agitiral za „Domoljuba“, „Slovenca“, „Našo moč“ in „Bogoljuba“ ter se pri vsakem imenu teh časopisov priklanjal, kakor bi izgovarjal ime Najsvetejšega, ter hvalil kakor kak poljski Žid svojo blago. Poviševal je Marijino družbo in Orle, sploh vse backe njegovega kalibra. Tudi na tebe, drago „Jutro“ se je spomnil, pečal se dalje tudi z „Slov. Narodom“, „Slov. Domom“ in „Zarjo“ in proklel vsakega, kdor čita te časopise. Škof je tako silno razgrajal na prižnici, da bi bilo najbolje, ako bi ga vtaknili v prisilni jopič. Konečno je izjavil, da je našel v Semiču vse v redu, samo nekaj mu greni veselje in to je „Sokol“. V svojem navdušenem boju proti „Sokolu“ pa se je Tone prokleto zmotil, za kar smo mu mi iz srca hvaležni. Posledica njegovega hujškanja je bila, da so se takoj na birmi priglasili trije ustanovni člani. Tone je sedaj zopet odšel iz naših krajev, ni pa izruval iz naših src napredne ideje, kakor je pričakoval, kajti dosegel je ravno nasprotno.

Iz Radeč pri Zidanem mostu. Orla, navdušenega klerikalca in organista naše fare, Vozla Frana, vprašamo tem potom, ako se še spominja, kako je nekega petka meseca januarja letos poučeval neko cerkveno pevko v petju? Naj nam blagovolijo pojasniti, kako spravlja v sklad svoje strogo katoliško prepričanje s takratnim poučevanjem v petju (?) in kako zagovarja svoje dosedanje vedenje napram dotični pevki? O stvari bomo govorili še obširneje, da bo javnost vedela, kaj se skriva pod radečkim klerikalnim petelinom Vozlom. —d—

DNEVNE VESTI.

Slovenci in brambna reforma. V ogrskem državnem zboru divja že mesece sem najostrejša obstrukcija proti vladni predlogi o brambni reformi; ista predloga pride v razpravo tudi v jesenskem zasedanju državnega zbora. Nova brambna reforma vsebuje nekatera določila, ki so udarec v obraz Slovanom. Kako mislijo slovenski klerikalci o ti brambni reformi, je poročalo že 8. avgusta t. l. „Jutro“, ki je poročalo sledeče: V politiki na Dunaju imajo naši klerikalci vedno in edino pred očmi le strankarske koristi, kar je izjavil sam Gostinčar v nekem pogovoru, ko je rekel: O, brambne reforme pa ne dobi vlada kar tako poceni, to nam bo morala drago plačati! Gostinčar je povedal

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

— Vidim, je dejal s svojim strupenim usmevom, da imate v roki še vedno tisto lično igrarico, ki nosim njene sledove. Pokazal je svojo roko, obvezano z belim platnom.

In ko je Bianka po svoji prejšnji taktiki trdovratno molčala, ter samo nervozno stiskala lati ročnik svojega bodalca, je povzel:

— Vidi se vam, da ste hči svoje matere. Imperija, vaša mati, je z bodalom umorila velerodnega Ivana Davilo, in Svet Desetorice še vedno ni našel njegovega morilca.

Bianka se je stresla od groze, in Bembo je zapazil, da je na tem polju razgovora res močnejši odaje.

Sedel je, v nekoliko razdalji od deklice.

— Vidite, je dejal, da se vam ni treba bati, da bi rabil silo, kakor sem storil po neumnosti v goščavi. Dajte torej, poslušajte me enako mirno, kakor bom jaz govoril z vami.

Toda ta mirnost je obstojala samo v besedah, ki jih je rabil kardinal.

Njegov glas je trepetal. V očeh so se mu kresale čudne iskre.

Tuintam ga je stresel drhtljaj. Bianki se je zdel še strašnejši kakor sinoči, ko jo je hotel napasti s silo sredi goščave.

— Poslušajte, je povzel Bembo nenadoma, prišlo je tako, da moram zapustiti Benetke še nočjo. Toda sklenil sem, da boste moja, preden odidem... Moja boste...

Ona je strastno odkimala z glavo in pokazala nabrušeno ost svojega bodalca.

— Vi ne razumete, je nadaljeval kardinal zamolklo. Hočem, da se mi vdaste radovoljno. Ljubim vas; ljubim vas kakor najzadnji norec na svetu; vi pa me sovražite. Ker ne gre drugače, se objaveva tako: eden s sovraštvom, drugi z ljubeznijo v srcu.

In ko je padel nanj pogled, poln skrajne drznosti, pogled, navdahnjen in navdan z grozo in pogumom, se ga je lotil popadek

pravcate besnosti. Njegova beseda je postala nerazločna, njegove geste brezvezne. Zajecjal je:

— Moja boš, prokleta punica, ali slišiš?... Ti sama se boš izročila mojim poljubom!

Zadihal se je.

Iz oči so mu švigali bliski.

Vstal je bil, in njegova roka, obvezana z belim platnom se je iztegnila proti nepomični Bianki, kakor da jo hoče zagrabit.

Zahropel je:

— Poslušaj! Zdaj je dovolj hinavščin, dovolj bedaste in brezuspešne nasilnosti. Ljubim te, in ti boš ljubila mene. Izberi, kakor ti drago: ali ti v mojem naročju, zdajle, na mestu, ali pa tvoja mati aretiraua kot morilca, preden mine ena ura.

Bianka je presunljivo vzkrinknila.

Umaknila se je tja v najtemnejši kotiček sobice.

Bembo je ostal tam, kjer je bil.

Zarenčal je:

— Pojdi sem!

Ona se je stisnila še globlje v svoje zavetje.

— Lepa hči, se je rogala Bembo, ki izroča svojo mater krvniku!

Nov krik, slabotnejši in še bolj obupan, se je začul z Biankinih ustnic.

Bembo je videl, da je zmaga njegova.

Stopil je dva koraka naprej.

— O, mati moja! je vzkrinknila Bianka in pogledala kardinala z očmi, polnimi čudovite vedrosti. O, mati, umriva torej obdve, če je že tako, da je smrt edina najino poslednje pribežališče...

Istočasno je dvignila roko in se z vso silo sunila v prsi.

Kri je bruhalna v valu iz rane.

Bembo je divje zarjul.

Deklica se je zgrudila najpreje na kolena.

Nato je padla znak.

Pohotnež je planil k revici, vrgel se na kolena in ji z drhtečimi rokami privzdignil glavo, ki je že bledela.

Bianka je za hip odprla oči, in isti, prejšnji pogled neizrekljive vedrosti se je dvignil do Bemba, pogled, čist in plah, toda poln daljnega miru in trdnosti, kakor da je s svojim korakom v tajni-

stveno kraljevstvo smrti vendar že enkrat našla zavetje, kjer je ne doseže več nobena sila.

— Ti ne boš umrla, je hropel Bembo, jaz nočem, da umreš...

Dekličine ustnice so se onemoglo zganile.

Bembo, prepadel, napol blazen, se je sklonil, da bi slišal poslednjo besedo umirajoče.

In slišal je:

— Z Bogom, mati... z Bogom, Roland...

Bembo je zamolklo zajecjal. Vrglo ga je nazaj in njegova glava je udarila z medlim zvokom po tlaku.

Tako je ostal, čepeč sam v sebi, roko na očeh, in ko je zopet pogledal, je videl, da je Bianka mrtva.

Zalosten in mil smehljal je plaval še zmerom na njenih brezbarvnih ustnicah.

Hči kurtizane, čista devica, ki je umrla, žrtvovavši sama sebe svoji deviški sramežljivosti, je ležala, kakor da spava v ljubki pozi.

Kardinal je gledal ta prizor z očmi, razširjenimi od groze.

— Mrtva! je zarenčal sam pri sebi. Ali mogoče, da je mrtva? Ušla mi je! Ali je resnica? Ne, saj ni mogoče... saj ni res... ona spi...

Nova halucionacija se je polastila njegovih možganov.

Posrečilo se mu je prepričati, da Bianka spi.

V tem stanju duha ga je kmalu obvladala erotična blaznost.

Mrmral je brezvezne besede: a njihov pozitivni pomen je vendarle izražal strašno misel, ki ga je razburjala:

— Moja! Zdaj je vendar že enkrat moja! Pst! Glavno je, da je ne zbudim... le previdno...

Obenem se je sprazil proti truplu; njegovo hripavo dihanje je oskrnjalo ledeni obraz mrtve žrtve s svojo vročino.

*) Nekateri pisci pravijo, da je bila Imperijina hči od lastne matere, ki jo je hotela izročiti kardinalu, odvedena v zloglasno hišo, in da se je devica zabolila v tisti hiši, hoteča se ogniti sramoti. Vse, kar vemo o značaju Imperije, govori proti verjetnosti te verzije. Dejstvo v svoji tragični resničnosti pa ostane, in s tem, da smo ga prestavili v Aretinovo palačo, se nam zdi, da smo zblili z zgodovinske verjetnosti in obenem ohranili povesti njen dramski interes.

Bodisi kakorkoli, povedali smo dovolj, da bralec lahko vidi, da smo tudi mi nekaj preštudirali in da ne pripovedujemo izmišljenih, neosnovanih istorij.

(Dolge.)

seveda le to, kar je slišal govoriti Susteršiča, torej s strankarskimi koristimi za Kranjsko votirajo naši klerikalci vladati vse, narodnostni moment jim je seveda ničla! — Isto je potem ponovil tudi „Slovenski Narod“, a „Slovenec“ seveda molči in si ne upa ziniti niti besede, ker ve, da je Gostinčar govoril samo resnico. Pred vrati je tudi rekonstrukcija kabineta in Susteršič je „Slovenec“ žurnalizem zamašil usta, da ne smejo ničesar pisati, ker bi se jim lahko zaletole pero in bi s tem pokvarili gotove Susteršičeve načrte, ki so klerikalcem vedno in veliko več nego vse, kar diši po Slovenstvu. — Značilno je pa vendar, da „Slovenec“ tako ignorira Gostinčarjevo izjavo lo stališču klerikalcev napram brambni reformi, o kateri je svoječasno polnil svoje predale; na eni strani se noče zameriti vladni, na drugi pa noče blamirati Gostinčarja, ki se je enkrat po svoji stari navadi zopet malo zaletel s svojo gostobesednostjo. — Je bil pač svoje dni Žitnik drug možakar, ko se je v svojih dunajskih poročilih tako klasično norčeval na račun Gostinčarjeve „obstrukcije“ v proračunskem odseku ob priliki razprave o italijanski pravni fakulteti. — Sedaj je Gostinčar zopet enkrat nehoti izdal Susteršičevo taktiko, in Susteršič ga je za njegovo nepremišljeno gobezdalost že prav pošteno potegnil za ušesa. Ubogi Gostinčar.

Klerikalni ignorančje. Belgrajski pnevnik „Tribuna“ je začel priobčevati memoare odyetnika Ace Novakovića, enega duševnih voditeljev srbskega junjskega državnega prevrata iz leta 1903. Seveda, da se je „Slovenec“ hotel ob ti priliki pokazati skrajno patrijotičnega ter lojalnega, ter je nagromadil v notici, kjer registrira te memoare ogromno kopo laži, ki jih je povzel po raznih židovskih listih, ki porabijo vsako priliko, da onečajo Srbijo s produkti svoje čifuste šmarije. A „Slovenec“ šmoki so hoteli biti tudi originalni in so hoteli podati svoji publiki tudi nekaj svojih opomb. A ravno te originalne opombe dokazujejo nevednost in zlobnost „Slovenčevih“ šmokov, iz njih se tudi razvidi, da sploh niso čitali teh memoarjev, ker bi jim pač cirilica delala prevelikih težav. Laž je, kar trdi „Slovenec“, da je list „Tribuna“ lastništvo srbskega pisatelja Branislava (a ne Bronislava, kakor ga imenuje „Slovenec“ po nemških listih) Nušića. Nušić ni bil nikdar lastnik lista, bil mu je samo glavni urednik do meseca aprila, lastnik mu je pa Naum Dimitrijevič. „Slovenčevi“ šmoki teh memoarjev sploh čitali niso, to dokazuje tudi trditve „Slovenca“, da je bil minister notranjih zadev Genčić obsojen radi nekega članka v ječo, res je, da je bil Genčić od Aleksandrovih kreator obsojen v sedemletno ječo zato, ker je bil odločen nasprotnik poroki Moralsandra z Drago, vsled česar je moral bežati v tujino, od koder je pisal kralju par pism. Ko se je pa vrnil iz tujine, so ga prijeli in obsodili na sedemletno ječo, ker je v svojih pismih baje žalil kralja Aleksandra. Še več enakih laži je natvezil „Slovenec“ svojim čitateljem, seveda da je povzel vse to iz nemških listov in vkljub temu ima „Slovenec“ toli drzno čelo, da govori o svojih informacijah, ki pa najdejo vedno vir le v židovskih šmarijah. Ko si bo vzel „Slovenec“ za svoje stalne sotrudnike ljudi a la Mandl, Steinhardt ali Nastić, bo slovensko javnost lahko še večkrat presenetil z enakimi „informacijami“. — Svetujemo pa „Slovenčevim“ urednikom, da naj se prične cirilice in da čitajo Novakovićeve memoare v „Tribuni“, da se ne bodo morali posluževati o ti zadevi nemških virov in

pitati javnost s takimi „informacijami“ ter pred vsem jugoslovanskim svetom tako dokumentirati svoje skrajne nevednosti.

Kako se je „delalo“ v Trstu ljudsko štetje? Neki tržaški Slovenec je prišel zaradi revizije ljudskega štetja k revidirajočemu uradniku in je tam z začudenjem opazil, da je njegova originalna pola izginila, namesto nje po so „neznani zlikovci, ki jih pa dobro poznamo“ podtaknili ponarejeno polo, v kateri je dotični tržaški Slovenec z rodbino in služkinjo vred — vpisan za Laha V „tolajbo“ je uradnik dotičnemu Slovencu dejal: „Niste sami, na tisoče vas je!“ — Na ta način se je v Trstu „delalo“ ljudsko štetje, in zato ni čuda, da je toliko Slovencev brez sledu „izginilo“. Čudno, da so jih vkljub takim sleparijam vendarle nekaj našli. Z zadevo se bo seveda bavilo drž. pravdnistvo.

Srečno pot. Realčni profesor in nadzornik Karol Schrautner — nekdanji navdušeni Slovenec Dragotin sedaj zagrižen heilovec in kazinot — je imenovan ravnateljem učiteljskega v Celovcu. Tako bo njegovo „pragermansko“ srce našlo srečo in zadovoljnost med celovškimi heilovci, ki bodo gotovo veseli svojega novega somišljenika. Značilno je pa za upravo avstrijskega šolstva dejstvo, kako favorizirana ista v prvi vrsti narodne renegate, Belar je bil imenovan nadzornikom, Benda profesorjem, sedaj še Schrautner. Mi želimo gospodu Dragotinu srečno pot in upamo, da bo v Celovcu popolnoma pozabil, da je rojen Slovenec in bil včasih odločen narodnjak. Nemcem v Celovcu pa čestitamo na pridobitvi takega „Urgermana“, ki bo napolnil vrste koroških Nemcev v boju proti Slovincem, kajti Schrautnerja v tem boju gotovo ne bo motil njegov nekdanji slovenski radikalizem, pa tudi ne bo zmanjšal njegove dosedanje „strammdeutsche Gesinnung“.

Slovensko gledališče. Z ozirom na našo včerajšnjo notico pod tem naslovom smo dobili od kompetentne strani informativno pismo, iz katerega povzemamo: Na Vašo notico o izvirnem repertoarju je treba poudariti, da so na lepaku naznanjene samo novitete, ne pa tudi dramske repize. Ker je gledališko ravnanje doslej dobilo le Spicarjevo pravljico, je moglo na repertoar postaviti samo „Kralja Matjaža“. Če dobi še kakšno izvirno delo, ki bo seveda sposobno za oder, ga bo seveda vpriporilo, če ne bo drugih zadržkov. Izmed treh izvirnih del, ki so bila lani na repertoarju, je ravnateljstvo vpriporilo dve („Kacijanar“ in „Samosvoj“). Jelenčevu ljudsko igr „Na vasi“ ima v rokah še vedno g. E. Kristan, ki je mnenja, da v sedanjih oblikah ni godna. Sicer pa je g. Jelenč v „Jutru“ že sam pojasnil, da ravnateljstva ne zadene nobena krivda zaradi začasne nevpriporitve. — Kar se tiče vpriporjanja slovenskih iger, je pa to ideja ravnateljstva že davno sprožilo samo in jo bo izkušalo udeležiti. Če bi šlo po volji ravnateljstva, bi se vpriporile vse najboljše izvirne igre. Od sprejema prvih izvirnih del bo seveda odvisno, ali se bo ideja dala uresničiti docela ali ne. — Od druge strani smo dobili še sledeče: Vaš včerajšnji predlog glede ciklusa slovenskih izvirnih del je popolnoma umesten. K temu predlogu bi pa imel opomniti le sledeče: Vsako leto se vrši pod vodstvom gg. igralcev dramatična šola, katere uspehe pa vidimo le v takojmenovani javni produkciji gojenecv dramatične šole. Ako se pa vpripori ciklus slovenskih del, naj bi se izbrala lažja domača dela in vloge v njih poverile tem gojencem dramatične šole, da bi tudi na gledališkem odru in ne

samo v areni — kot diletantem odru — pokazali svoje zmožnosti. V starejši slovenski literaturi imamo par labkih in dobrih komedij, naj omenim samo „V Ljubljano jo dajmo“, „Berite Novice“, „Nemški ne znajo“, vloge v teh in enakih ljudskih igrar naj bi se porazdelile med naraščajo in dela naj se vpriporijo po Vašem predlogu v nedeljah in praznikih popoldne. Tako bi videli slovenski naraščaj na odru v večjih vlogah, kritika in občinstvo pa bi zamogli dobiti splošen vtis o zmožnosti posameznih, kar doslej ni bilo mogoče. — Naše uredništvo bo rado v predali „Jutra“ dalo prostora vsakemu pametnemu in resnemu nasvetu, tičočemu se našega gledališča — da le ne bo imel odloženega osebnega ozadja in nestvarnih postranskih namenov. Ne samo nam, ampak vsej slovenski javnosti je gotovo pri srcu procvit slovenskega gledališča. Resna in stvarna debata brez osebnih primesti našemu gledališču ne more škoditi temveč samo koristiti.

C. Danilo: Predtržani, Prešeren in drugi „svetniki“ v gramofonu. Samozaložba; cena 60 v. dobiva se v vseh knjigarnah. — Večkrat sem že slišal po deželi v raznih gramofonih razne samogovore, ki jih je govoril gospod Danilo, ki je zdaj zbral te svoje proizvode in jih pomnožil s svojimi. Avtor pravi sam o tem svojem delu, da niso nikako literarno delo nego „Kranjski humor“, porabljen v gramofonske točke, a obenem nudi tudi priliko v uporabo za solo nastope v čitalnicah po deželi. Kako bo brošura služila svojemu namenu pokaže bodočnost, da bi pa napolnila vrzeli v naši humoristični literaturi se nam pa zdi nemogoče, a gotovo tudi g. Danilo na to ne računa, kar se tiče vsebine moramo pa reči, da se je gorenjski dialekt g. Danilu ponesrečil, ker to kar piše v gorenjskem dialektu ni gorenjski dialekt pač pa nekaka mešanica ljubljanske govornice z neko spakedrano slovenščino. Gospod Danilo je vporenil oni „gorenjski dialekt“, ki se navadno govori na ljubljanskem odru, a nima niti najmanjše podobnosti z govornico gorenjskih možakarjev. No pa gospod Danilo je delo založil sam in že ve kaj je hotel, mi mu želimo, da se njegovi nameni vresničijo.

Prof. Dragutin Franič: Plitvička jezera i njihova okolica. Te dni se je v našem uredništvu oglašil hrvatski učenjak, profesor na kr. gimnaziji v Gospiću gospod Dragutin Franič, ki potuje v znanstvene svrhe po slovenskem jugu, da prouči gospodarske razmere jugoslovanskih narodov. Ob ti priliki je poklonil našemu uredništvu svoje znamenito delo „Plitvička jezera i njihova okolica“, delo, ki je v ti stroki gotovo edino v jugoslovanski znanstveni literaturi. Pisatelj je posvetil dolgo vrsto let raziskovanju Plitvičkih jezer ter naravnih čudes Hrvaške. Knjiga, ki se bomo že obširneje bavili z njo obsega 500 strani v leksikon formatu ter je okrašena z mnogimi slikami, med katerimi so zlasti zanimive reprodukcije saškega kralja Friderika Avgusta II, ki jih je napravil povodom svojega obiska na Plitvičkih jezerih v letu 1845. Vsebinska knjiga podaja naenčen znanstven opis zgodovino flore, faune in vse znamenitosti Plitvičkih jezer. Krasno delo je izšlo v samozaložbi pisatelja ter bilo ocenjeno najsimpatičnejše v vseh hrvaških ter tudi inozemskih listih, zlasti laskavo je ocenil delo nemški znanstveni list „Allgemeines Literaturblatt“ ki Franičovo monografijo imenuje eno najboljših del svoje stroke kar jih je doslej izšlo v svetovni literaturi. — Profesor Franič potuje iz Ljubljane v Trst a odtod v Kvarner in na kvarnersko otočje v znanstvene namene. Njegovo

delo najtopleje priporočamo tudi slovenskemu občinstvu. — C. na je K 12 — v elegantni vezavi. Kakor rečeno se pri tem delu pomudimo že obširneje.

Č. Slepánek: Ruské Polsko s hlediska národohospodářského. — (Ruska Poljska v narodno-gospodarskem oziru.) Strokovnjak v narodnem gospodarstvu in dober poznavatelj poljedelskih gospodarskih razmer. Č. Slepánek je izdal češko pisano brošuro pod gorenjim naslovom, ki obdeluje sledeča vprašanja: Splošno v upravi poljedelstva — Razvoj obrti — Konec poljske banke in razvoj privatnega denarstva — Zavisnost od Nemčije — Napredek narodnogospodarskega pomena vasi — Kooperativno gibanje — Sedanje situacija. — Knjiga je spisana na podlagi statističnih podatkov, ki jih pisatelj pregledno podaja. Knjiga bo za Poljake velike važnosti pa tudi našim narodnim gospodarjem bo dobro služila. Cena 1:10 K.

Dr. Hinko Hinkovič. V zadnjem času so se pojavile po časopisu vesti, da namerava zagrebški odvetnik dr. Hinkovič, ki je bil radi svoje kritike o zagrebškem veleizdajniškem procesu obsojen na večmesečno ječo, zapustiti Hrvaško; nekateri listi so poročali, da se namerava preseliti v Pariz, drugi, da namerava oditi v Srbijo. — Sedaj izjavlja dr. Hinkovič, da ni na to niti mislil, temveč, da hoče ostati v domovini in se popolnoma posvetiti politiki. Pri prihodnjih volitvah ga hoče koalicijski kandidirati v popolno gotovem volilnem okraju.

Tožba proti češkemu pesniku Macharju. Znani češki pesnik Machar je svoječasno v listu „Čas“ objavil feljton, vsled katerega so se čutili uredniki mladočehškega glasila „Narodni Listy“ užaljeni. Urednik Zdrásky je poslal pesniku Macharju, ki živi stalno na Dunaju svoje zastopnike in pozval pesnika na dvoboj, ker pa Machar ni hotel sprejeti dvoboja, je urednik Zdrásky vložil proti njemu tožbo radi razžaljenja časti.

Vojaštvo v Ljubljani. Včeraj popoldne so napolnile Ljubljano vojaške čete, ki so prišle od gorenjske strani. Cuje se, da je okoli Ljubljane do 40.000 vojakov in da se v okolici zavrže jutri vojaške vaje.

Glaz iz občinstva. Včeraj je bila vsa Ljubljana polna vojaštva, po vseh ulicah se je trlo moštva in raznih transportov. Obsojati pa moramo postopanje nekaterih oficirjev ki so postopali prav neobzirno proti občinstvu; dobili smo tekom včerajšnjega dneva več poročil, kako so oficirji na konjih in na motorkolesih drveli v največjem diru po ulicah in to ravno okoli popoldne, ko so bile ulice polne pasantov. Okoli popoldne so peljali vojaki večji transport po Kongresnem trgu ob samostanski fronti „Zvezde“; poveljajoči oficir je pa nagnal svojega konja v največjem diru skozi „Zvezdo“, da se je razbežalo občinstvo, ki se je sprehajalo po pešpoti, na vse strani, da jih ne potepta brzi jezdci. Stražnika ni bilo seveda nobenega na licu mesta, a tudi ako bi bil, bi moral molčati ker sicer bi mu gospod Johann Lauter posvetil. Opozarjamo mestno policijo, da naj v teh dnevih, ko se nam obljublja po ljubljanskih cestah toliko vojaštva, da naj pokaže tudi častnikom, kako se vozi in jezdi po ljubljanskih ulicah.

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo

Tolstovrško slatino

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene 20 vinarjev, kamor naročnik določi. Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim!

Iz ljudskošolske službe. V šolskem okraju Kamnik so razpisana naslednja učna mesta: 1. Učna in voditeljska mesta na enorazrednicah v Spitalu, Pečah in Krčinah (zadnje samo za moške prosilce). — 2. Nadučiteljske službe na dvorazrednih ljudskih šolah na Brdu in v Vodicah in na štirirazredni ljudski šoli v Domžalah. — 3. Po eno učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Zg. Tuhinju in na štirirazredni ljudski šoli v Domžalah. — Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh učnih mest je za vsako posebej vlagati do 15. septembra 1911 pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kamniku. Prov. učitelj v Krškem Martin Sterk je imenovan za provizoričnega učitelja v Ratečah, absolvirana učiteljska kandidatinja Marija Podlogar pa za prov. učiteljico v Svibnjah. Provizorična učiteljska kandidatinja Azman je imenovana za prov. učiteljico v Iški vasi in izprashani nadučiteljski kandidat Pavel Podobnikar za provizoričnega učitelja na Planini.

30letnico službovanja bodo obhajali v Ljubljani dne 11. t. m. Erker Jurij, nadučitelj v Koprvniku; Erker Jurij, nadučitelj v Srednji vasi; Funtek Anton, c. kr. profesor v Ljubljani; Furlan Jakob, Gale Franc in Jelenč Luka, učitelji na l. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Klemenčič Jožef, nadučitelj v Galiciji pri Žalcu; Paternost Hinko, nadučitelj v Senožečah; Schmoranz Jožef, c. kr. profesor v Mariboru in Wittreich Janes, nadučitelj v Črmošnjicah.

Ob priliki velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, ki bo dne 10. t. m. v Tržiču, je zagotovljen za nazaj poseben vlak, ki bo odšel iz Tržiča okrog 9. ure zvečer in bo imel zvezo z vlakoma proti Ljubljani in proti Jesenicam. Skupščinarji naj kupijo v Kranju liste za Tržič in nazaj. Ob pol 4. uri bo v sokolski telovadnici veselica. Pri tej sodeluje mešani zbor Narodne Čitalnice v Kranju in orkester Sloga. Na sporedu je dalje prosta zabava, šaljiva pošta itd. Vstopnina 20 vin. Skupščinarji naj se radi obeda prijavijo pri tržaški podružnici.

Za zgradbo šokolskega doma sokolskega društva Ljubljana I. se pobirajo po Ljubljani prispevki. Prosimo vse prijatelje Sokolstva, da daruje nekaj vsak po svojih močeh za zgradbo lastnega doma enega najdelavnejših slovenskih sokolskih društev. Vsak prispevek je dobrodošel, ker — kamen do kamna palača.

Veselica na Muljavi. Na Mali Šmaren 8. t. m. se vrši na Muljavi velika veselica v spomin 30letnice smrti Josipa Jurčiča. Veselica se vrši na rodnom domu Josipa Jurčiča v velikem štilu. To bo letos edina večja prireditev v Jurčičev spomin in je želeli, da bi bila od vseh strani mnogostevilno obiskana. Igrala se bo igra „Deseti brat“. Po igri veselica v gostilni g. Kotčevarja poleg Jurčičevega doma. Začetek ob 4. pop. Železniške zveze zelo ugodne. Sodeluje pevski zbor in orkester. Veselica obeta biti zelo zanimiva. Natančnejši spored sledi.

Posnemanja vredno. V tiskaršnji gostilni pri „Kroni“ v Gradišču se je spomnila domača hčerka gđ. Mimica Amanova, ko je videla, da je družba živahna, kot narodno zavedno dekle „narodnega sklada“ in je nabrala 8 K. To narodno zavedno dekle naj bo v

MALI LISTEK.

VALO BRATINA: . . .

Notturmo.

(Poklonjeno gđ. Iv. B.)

Kedaj je bilo . . . sinoči? . . . lani? . . . morda pred tisoč leti? . . . Skrivnostno plahutaje je šlo skozi noč, kakor da se išče truma trpečih, utrujenih duš . . . Nevzdrženo je vstajalo iz teme in se vilo kot krvava koprena pod belim stropom tlesnih izb; potem je polagoma razprševalo in sedalo vedno nižje, ovijaje temne silhuete razbrzdano utrujenih postav — živalsko razvnetih človeških bitij . . . Napolnilo je vse prostorje z mrko, tajnostno razburjajočo atmosfero in napojilo vsa telesa s pohlepno strastjo . . .

Pogledal sem naokoli in obšla me je čudežna, nepojmljiva bojazen, ki je stiskala srce in napolnjevala dušo z neutешljivim, boleznim hrepenenjem. Planil bi ven v črno noč in razmahnjenih rok trčal za svojim hrepenenjem, toda neka nevidna, mamljiva sila me je zgrabila in vabljivo vlekla nazaj, in me pogrezala v tisto sladkoneprijetno razpoloženje . . .

Ob meni je sedelo dekle in budilo bolno-koprnečo pesem v moji duši . . .

Kedaj je bilo vse to . . . sinoči, ali pred tisoč leti? . . .

Kot neskončen film nejasnih, s krvavo lučjo obžarjenih podob se vlečejo pred menoj momenti tistih ur, ki sem jih preživel v tvoji bližini, o dekle brez imena . . .

Vstajajo . . . vstajajo zamolkle figure in se vspenjajo neprestano druga za drugo v višavo, kjer se sprijemljejo in kopicijo v neizmerne, napolzbrisane gruče ter izginjajo kot apokaliptički junaki v brezmejno, motno dalj . . .

Kaj je bilo vse to? Zakaj in kedaj je bilo? Ali veš ti dekle brez imena, ki si sedelo ob meni in zrla s svojim zamrlim, grenkobe polnim pogledom, kot da iščeš svojo izgubljeno mladost? . . . Ali veš ti kedaj je bilo — in zakaj je bilo? . . . Čemu to divje . . . pijano, nerazumljivo vrvenje? Čemu to gnjusno, grabežljivo hlastanje in sezanje, kot da ima ubežati življenje? . . .

In midva, čemu sva bila prišla skupaj? Ali nisva vedela oba, da se krizajo ceste, najinega življenja? . . . Oba sva vedela, da je skupala usoda med nama globok prepad — in vendar sva se iskala in si bežala nezavedno nasproti ter se zopet odbijala kot dvoje ekstremnih, nasprotujočih si elementov . . . Kaj naju je vleкло skupaj? Kakšna nevidna in nepoj-

mljiva sila naju je zbliževala in združila? . . . Od kod ta nagon, to nepremagljivo stremljenje po združitvi? . . .

Morda je bil to moment dveh po lepoti in oboževanju hrepenečih duš . . . Morda, — kako bi bil sicer tudi vsitralaj, kako vzdržal v tistem vrvečem tršču, ako ne bi bil slutil tvoje lepe duše. Čutil sem, kako se me opijemlje, objemlje in zliva v enoto . . . Čutil sem in hudo mi je bilo — kajti domislil sem se najinih kažipotov, ki naju razdvajajo in vodijo vsakega na svojo stran . . . Z zaprtimi očmi sem zagledal pred seboj tvojo pot, ki se vije med poljanami preko usodepolnih brvi, s katerih zdrkneš nekoč v globok tolmun bridkih solza in trpljenja . . . ali pa te usoda dovede v tih, miren pristan . . . morda . . . kdove? . . . In kdove, če se bo mogla tam naskrati tvoja lepa duša zaželenega pokoja? — Bojim se, da je pregloboka tista rana, ki ti jo je v tvoji neizkušnosti zadala brezvestnost in brezobzirnost grdi, življenski sreči kvarljivih kreatur! Bojim se zate kot se bojim za tisto deklico, ki je zgubila v svoji nežni, nezreli dobi svojo mladost . . . Glej in sedaj tava netolajljiva in išče svojo srečo, dasiravno ve, da jo ne bo našla nikoli . . .

Strasno je to! Zdi se mi kot gabna, neozdravljiva bolezen . . . Ali

si že videla človeka z neozdravljivo boleznijo? — Mlad je — morda komaj dvajset — poln življenja — vse kipi, vse vre v njem, hoče se mu veselja, radosti hoče mu, ljubezni . . . In poln upanja in lepih, blestečih nad gre življenju nasproti ves drhteč nestrpnosti in kopnenja . . . kar se nekoč nenadoma prebudi in plane pokoncu in v tem hipu se dvigne v njem črna zavesa, bolan sem, neozdravljiv! Živ mrtvec! . . . Spreleti ga; mahoma začuti, da visi na tanki, tanki prepereli niti napeti nad globokim žrelom otrovanega brezdnja . . . Samo če se zgane, pa se pogrezne!! In vendar bi se rad razmahnil na vse strani — kajti v njem je ogenj neusmiljeno žgoč . . . v njem je neskončen plamen pekočega poželenja! . . .

O, to je hudo!

Videl sem jo tisto deklico: kot večša frfota bolnih peroti, in hlepeče, z neodoljivo silo se zaletava v blazni omotici hoteč doseči ono nedojmljivo nekaj, ki je človeku trpljenje in radost, nebesa in peklo, trenotek in večnost hkrati . . .

O, revical Cbojsena je: trpela bo neprestano še naprej, dokler ne omaga in pade strta v navidezni resignaciji — navidezni, kajti v duši ji bo še vedno donel oni otožnoobupni refren:

„Kje je začetek in kje je konec

moje sreče, mojega življenja? . . .

Oropala jo je brutalnost mladosti, a izruvala ji ni tistega čuvstva, ki jo opravičuje da vzkliza:

„Zakaj ste oskrnili moje telo?

zakaj ste mi otrovali dušo?“

Pa pravijo, da ni greha!

In tisto punčo, ki je sedela ob

naši mizi v tistem temnem kotu, —

ali ni bila skrita bolest v njenih očeh?

Ali ni bilo na njenih licih sledi pre-

čudnih, v nepojmljivem joku presa-

njenih noči? In na njenih ustnih, ali

gorel plamen nezavednega pože-

ljenja? . . . Kdove, če se niso dotak-

nili njene deviške belote pohlepni,

grabežljivi prsti in vzdramilii speč-

stun uničujoče strasti . . .

Gledal sem jo, vrtečo se v tisti

neopodirni gnječi, ki je naraščala iz

kaosa in se vrtela v blaznem

vrtilincu: . . . bel nedolžen cvet v ama-

zanem, okuženem blatu . . .

Ko je prišla nazaj in sva bila

sama, je potolajila s tiho, sramečljivo

trpkostjo o nelepoti tega življenja.

„Zdi se mi, kakor da polje ama-

zana kri okoli nas in kakor da buška

blato ob naša telesa . . . Moj Bog, in

to naj bi bilo naše življenje? Živ-

ljenje nas ljudi, ki imamo dušo in

čuvstva? . . .“

(Konec.)

spodbudo vsem narodno čutečim damam. Znesek hrani naše uredništvo.

Od 3. do 18. septembra t. l. vozi na progi Ljubljana - Dunaj brzovlak št. 1/a in št. 2/a, odhod iz Ljubljane 10.45 dopoldne, prihod v Ljubljano 5.21 pop.

Ogenj v Spodnji Šiški. Včeraj ob 5. uri popoldan je začelo goriti v Sp. Šiški skladišče g. Batalina. Ker so ogenj pravčasno zapazili domačini so ga sami pogasili in spodnješišenska požarna bramba, ki je prišla kmalu na lice mesta, ni imela povoda stopiti v akcijo. Zažgali so baje otroci.

Junjska revolucija v Srbiji.

Junjska revolucija v Srbiji.

Danes začnemo priobčevati izveščke iz memoarjev, ki jih priobčuje v belgrajski "Tribuni" A. Novaković, aktivni udeleženec v junjski revoluciji v Srbiji, katere žrtve je bil kralj Aleksander in kraljica Draga, ki bi — ako bi vladala še kakih deset let — Srbijo popolnoma uničila, ker na rob propada sta jo že priviedla.

Oficirji, ki so bili v zaroti in tako spretno izvedli svoj dobro premišljen načrt, so veliko riskirali, ali rešili so srbsko državo od propasti, v katero bi jo gotovo dovedel kralj Aleksander s svojo trmo in z režimom, ki ga je vpeljal morda na svojo osebo korist, ali na veliko škodo ljudstva. Da je bila junjska revolucija potrebna in upravičena, se vidi najbolje iz tega, da je njeno izvršitev odobrilo vse ljudstvo in da se nikjer v ljudstvu ni pojavil noben odpor proti njenim izvršiteljem. Nezaдовoljni z revolucijo so bili samo oni, ki so skupno s kraljem Aleksandrom izjemali srbsko ljudstvo, polnili svoje žepne in — kopali Srbiji grob. Ti ljudje so danes osamljeni in na njihovo nezadovoljnost z novim režimom se nihče ne ozira.

Začnimo s priobčevanjem Novakovićevih memoarjev:

Predznaki.

Ko se je dogodil atentat na kralja Milana, sem se nahajal — piše A. Novaković — v svojem rudniku v Vratarnici. Malo za tem dobim obvestilo, da je postal moj zet Jurij Genčić minister notranjih del.

Ta vest me je zelo vznemirila, ker sem slutil kake nesreče nas čakajo. Vedel sem, da je glas ljudstva močnejši od vsega in da so prošli časi, ko je bil še mogoč osebni režim. Pustil sem takoj delo pri rudniku in se napotil proti Belgradu, da bi kolikor mogoče pripomagal, da ne bi nastalo še večje zlo.

Položaj je bil kritičen, ljudstvo silno razburjeno, ker je bilo zaprt ogromno število nedolžnih ljudi, katerih število se je vedno množilo.

Kralj Aleksander inženirski atentat na svojega očeta!

Ko sem proučil vse posameznosti in se tudi pogovarjal o tem z nekaterimi svojimi prijatelji, sem prišel do prepričanja, da je bil atentat na kralja Milana delo njegovega sina Aleksandra in Drage. V tem prepričanju me je utrdilo posebno pripovedovanje nekega mojega dobrega prijatelja, zelo poštenega moža, katerega besedam verujem tako, kakor bi videl vse sam, z lastnimi očmi.

Tega dne — mi je pravil prijatelj — je imel neki bataljon na Banjici (hrib, oddaljen od Belgrada par kilometrov) neko proslavo, ki sem se je udeležil službeno tudi jaz. Ko se vrnem v mesto, vidim, da je na ulicah vse polno orožnikov in velike množice ljudstva. Zvedel sem za atentat in odhitel takoj v dvor, kamor se je istočasno pripeljal tudi kralj Milan in vprašal sem ga, kaj se je zgodilo. On mi je na kratko povedal in skupno sva šla v njegovo sobo, kjer se je začel on takoj slati. Na bluzi smo našli dve luknji, ravnotako tudi na telovniku in na svilnati srajci, na telesu smo pa zapazili samo prasko od krogle, katere moč je bila oslabiljena na svilnati srajci. Ko sva to gledala, sva zaslišala glas trompet "pred prsa", znamenje, da prihaja kralj. Kralj Milan se hitro obleče in skupno sva izšla v predsobo. Kralj Aleksander je že šel čisto mirno po stopnicah, pristopi hladno in brez besed k očetu, ki ga je, še vedno v razburjen, objel in poljubil, medtem ko sin še vedno ni spregovoril besedice. Poslovil sem se in odšel.

Res, zelo čudno vedenje med sinom in očetom, na katerega je bil izvršen atentat!

Meni se zdi — je rekel dalje moj prijatelj — da je sin vsaj vedel, da se bo zgodil atentat in manjkalo je samo, da bi vprašal: ti si ostal živ?

Se ena zelo važna okolnost potr-

O. BERNATOVIC

Ljubljana. — Mestni trg. — Ljubljana. Velikanska zaloga narejenih oblek za gospode, gospe in otroke. Najnižje cene, solidna postrežba.

Karambol. Včeraj opoldne sta zadela v Selenburgovi ulici skupaj dva izvožča, ki sta se v diru hotela umakniti vojaškemu transportu. Na obeh vozovih so se razbile svetilke, izvožčka sta se malo pozmerjala in se odpegljala naprej, druga nesreča se ni zgodila.

juje, da je atentat na kralja Milana inženirski njegov sin, kralj Aleksander. Aleksander, ki je bil tako hladen napram očetu in tako ravnodušen radi atentata, je začel kmalu za tem tako energično preganjati dozdajne začetnike atentata!

Nagla sodba.

Prijatelj, ki mi je pripovedoval o svojih vtisih, ki jih je dobil v dvoru povodom atentata na kralja Milana — bil je to general Atanacković — mi je pravil tudi, da je hotel proglasiti kralj Aleksander takoj naslednji dan obsedno stanje in naglo sodbo. Moj prijatelj je šel — ko je za to zvedel — takoj k kralju in ga je prosil, naj nikar tega ne stori, ker ni absolutno nobenega povoda za to: ljudje so mirni, nihče se ne upira, policija lovi in zapira kogar in kadar hoče. Kralj si je dal vse to dopovedati in kralj Milan mi je čestital na tem, da sem vspel pregovoriti kralja Aleksandra in ga odvrti od nameravanega proglašenja obsednega stanja in nagle sodbe.

Vse to se je zgodilo dopoldan ob 11. uri. Moj prijatelj je odšel iz dvora popolnoma zadovoljen, ker je bil prepričan, da je storil dobro delo, da je prihranil tej nesrečni Srbiji novo blamažo in novo nesrečo.

Ali, na žalost, Srbija je morala doživeti tudi to nesrečo.

Kar se je zgodilo od 11. ure dopoldan do večera tega dneva, tega moj prijatelj ni vedel: ali tega večera je povabil kralj na večerjo vse ministre. Na večerji ni bilo kralja Milana in pri tej priliki je podpisal najprej kralj, potem pa še vsi ministri, ukaz za obsedno stanje in naglo sodbo.

Kralj Aleksander je v tem času gotovo govoril z Drago in ona ga je najbrže nagovorila, da je storil vse td.

Pravi vzrok.

Zakaj je hotel imeti kralj Aleksander, ki je tako ravnodušno sprejel vest o atentatu, na vsak način obsedno stanje in naglo sodbo? Za mene je bilo vse to jasno: kralj je hotel skriti prave povzročitelje atentata in proglasiti nedolžne ljudi za povzročitelje, kakor je to tudi bilo!

Obžaloval sem te nedolžne ljudi in četudi nisem bil pristaš njihove stranke — kralj je preganjal radikalce — sem se vendar trudil, da bi jim kolikor mogoče pomagal in jim olajšal muke; skrbel sem celo za njihove materialne interese, ako se mi je zdelo da jim preti kaka nevarnost.

Opomba o Genčiću.

Četudi je Genčić danes moj največji sovražnik*, četudi mi do danes ni nihče prizadejal toliko gorja kot on, moram vendar priznati, da je bil kot minister notranjih zadev zelo vesten, namreč v tem smislu, da je storil vse, da bi olajšal usodo nedolžnih preganjanj in da bi preprečil nove aretacije.

Dokler je bil on minister, so se dogajale nesreče ena za drugo in končno je prišla še nesrečna zaroka kralja Aleksandra z Drago Mašin. Pri tem se je Genčić držal zelo moško. Kralj Aleksander mu je vse obljubil, samo ako bi hotel sestaviti tako vladno, ki bi hotela privoliti v njegovo poroko z Drago Mašin, ali on tega ni hotel storiti, radi česar se je zelo zamermal kralju Aleksandru, ki se je pozneje tudi maščeval nad njim. Ali pri vsem tem moram reči tudi to, da Genčić ni bil dovolj sposoben za ministra notranjih del.

Kralj se ženi.

Nekega dne pride Genčić zelo pozno v vinograd na kosilo. Pokliče me takoj na stran in mi pove, da mu je kralj Aleksander zaupal, da se namerava poročiti z Drago Mašin, ali mu je obenem zabical, da o tem nikomur ničesar ne pove. Kaj sem mu jaz rekel, to ni važno, ali je važno ono, kar je on delal kot minister notranjih del.

Genčić je sicer obljubil kralju Aleksandru, da ne pove nikomur ni-

* Genčić se je ločil od svoje žene, hčerke A. Novakovića, pisca teh memoarjev. Op. poročevalca.

česar o njegovem namenu, ali Genčić je vendar brzojavil kralju Milanu, da naj pride takoj, ali pomagalo ni to nič.

Nekoliko dni za tem sem imel v svoji vili v vinogradu na topčiderskem hribu* goste pri kosilu. Okolu dveh popoldan sem dobil od Genčića strog nalog, da naj pod kakršnobodi pretvezo odpravim goste, ker se bodo v moji hiši skrili orožniki, ker pride na topčiderski hrib v svoje stanovanje Draga Mašin.

Prišlo je res 10 orožnikov ali drage Mašin ni bilo od nikoder. Ona je odšla k neki svoji teti, kjer se je sešla s kraljem Aleksandrom, kakor je to Genčić zvedel pozneje.

Kralj Aleksander je za tem vendar sestavil vladno, ki je privolila v njegovo poroko z Drago. („Ženitovansko ministrstvo“).

Kralj preganja Genčića.

Genčić je moral bežati iz Srbije, ker se mu je v listih, ki so stali blizu kralja, očitno zugal, da ga bo dal kralj Aleksander obesiti na prvo drevo na Terazijah (glavna ulica belgrajska). Ali dolgo ni ostal Genčić v inozemstvu. Mislil je, da se mu nič zalega ne zgodi in se je vrnil v Beograd. Iz inozemstva je pa pisal kralju nekaj pisem, v katerih ga je svaril pred poroko s kraljico Drago.

Radi teh pisem je prišel v Genčićevo stanovanje dva dni po njegovem povratku policijski uradnik, ki ga je odpeljal na prefekturo, kjer so ga takoj aretirali in ga izročili sodišču — radi razgaljenja Veličanstva. Sodilo se je zelo hitro, kar na povelje, in Genčić je bil obsojen na sedem let ječe; odvedli so ga takoj v ječo v Požarevac.

Kako žalostno so bile takrat razmere v Srbiji! Srbija je bila takrat brezpravna država. Oni absolutno ubogljivi policijski uradniki, oni podli sodniki, nevedni tedanji svetovalci kralja Aleksandra, ki so ga navajali na taka in silna dejanja, so podpisali smrtno obsodbo kralju Aleksandru in njegovi Dragi! Policija, sodišče in kraljevi svetovalci, so pravil ubijalci njegovi in dinastije Obrenovičev!

Genčićev zapor je veljal mene in moje zelo mnogo trpljenja in denarnih žrtv.

Moja hči, Genčićeva žena, v strahu, da ga v ječi ne zastrupijo, se je takoj preselila v Požarevac; kuhala mu je kosilo in večerjo in mu vse to pošiljala v zaprtih posodah v zapor.

Prosil sem prijatelje in sovražnike, tekli od enega do drugega in po preteku sedmih mesecev sem dosegel Genčićevo pomiloščenje.

Pri tem mi niso čisto nič pomagali Genčićevi prijatelji, še manj pa njegovi sovražniki, pač pa so mi pomagali moji prijatelji, posebno pok. Ljubomir Kaljević, katerega največja zasluga je, da je bil Genčić pomiloščen.

* Topčidersko brdo je nekoliko minut oddaljeno od mesta; tam imajo premožnejši Belgrajčani svoje vile in vinograde, kjer navadno stanujejo spomlad, početi in v jeseni. — Op. poročevalca.

(Dalje.)

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Kolera v Srbiji.

Belgrad, 5. septembra. V Raški se je pojavilo več slučajev kolere.

Mesno vprašanje.

Budimpešta, 5. septembra. Na konferenci med baronom Gautschem in grofom Khuenom-Hedervaryjem je bilo sklenjeno, da se prično glede uvoza argentinskega mesa v Avstrijo popolnoma nova pogajanja, in sicer takoj, ko se vrne ogrska ministra Lukacs in Serenyi.

Avstrija in Srbija.

Petrograd, 5. septembra. V pogovoru z nekim urednikom "Biržije Vjedomosti" je srbski ministri predsednik Milovanović izjavil, da so odnosi med Srbijo in Avstrijo popolnoma korektni. Glede mesnega vprašanja v Avstriji je Milovanović mnenja, da je Srbija edina država, ki bi bila v stanu pomagati avstrijski mesni draginji.

Državni zbor.

Dunaj, 5. septembra. Kakor se poroča, bo državni zbor najbrže sklican dne 10. oktobra.

Kolera na Češkem.

Praga, 5. septembra. Poročilo "Narodnih Listov", da se je pojavil v Bevešovu na Češkem slučaj kolere, je neresnično.

Ogrska zbornica.

Budimpešta, 5. septembra. Današnja seja je bila zopet spopolnjena s samimi poimenskimi glasovanji. Koncem seje je bilo prišlo do zelo

hrupnih scen, tako da je moral predsednik sejo zaključiti. Prihodnja seja se vrši jutri.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut.
Odgovorni urednik V. M. Zalar.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Šivilje se sprejmejo pri A. Singer. Gosposka ulica št. 4. 533/3—1

Hlev in šupa za vozove se takoj odda. Kje, pove „Prva anončna pisarna“. 525 4—1

Christofor trgovski tečaj. Sodna ulica 2, vpišuje vsak dan od 12. do 3. ure popoldne. Zavod preskrbuje absolventinjam dobre službe. 359/4—1

Hiša z velikim vrtom se iz proste roke prodaja. Polzeve se Mesarska cesta 1. 163/8—6

Hiša s tremi poslopiji in vrtom Spodnja Šiška, Jernejeva česta 89 blizu cerkve se prodaja pod najugodnejšimi pogoji. Pove Anton Wisjan, Spodnja Šiška, Celovška cesta 67.

Dva manjša dijaka se sprejme na stanovanje in hrano. Polzeve se pri hišniku Francovu nabrežje št. 1. 535 2—1

Hiša naprodaj. Jako ugodni pogoji. Ulica na grad št. 7. 534 6—1

Absolventinja trg. tečaja z dobrim izpizvalom, večja posebno dobro slovenske stenografije, želi službe. Ponudbe pod „A. P.“ na upravo „Jutra“. 371 3—1

Ključavničarski pomočnik išče službe pri dobrem mojstru na deželi. Naslov: „Ključavničar“, poštno ležeče, Vrhnika pri Ljubljani. 370 3—1

Najboljše odgovori „Slovenca“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

Ivan Jax in sin
v Ljubljani, Dunajska c. 17

prporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji za rodbino in obrt

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“.

Lepota ženskega lica je ključ, ki odpira mnoga in mnoga vrata!

Lepo in belo lice

kakor tudi gladke in nežne roke podaja brez dvoma blagodišeča krema brez maščobe

OLIMPIA pripravljena na poseben način iz najfinjših in najneškodljivejših sestavin. Radi spretno kemične spojite se porablja

OLIMPIA suha krema tudi kot najboljšo milo. — Cena malemu lončku K 1-20, velikemu K 2—.

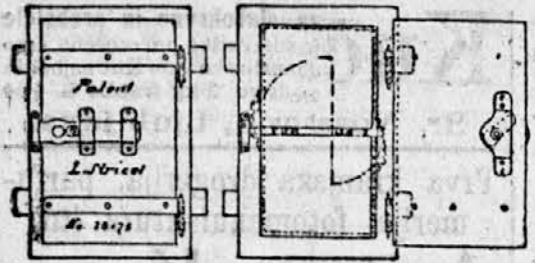
Glavna zaloga v lekarni Trnkóczy v Ljubljani.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka IKO

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. — FILIALKA: Sv. Petra cesta. — Telefon št. 273.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje.

Proti sajam in prahu popolnoma varno zapiradnik, kjer je vsaka nevarnost po ognju izključena, omogočajo samo patentna dvojna

dimniška vrata

s trojnimi proti ognju varnim zatvorom.

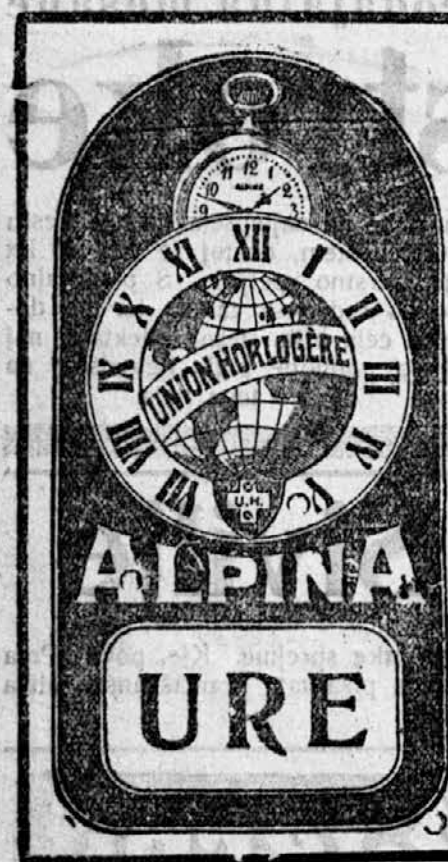
(C. kr. avst. pat. št. 26.175 od 1. junija 1906.)

Konstrukcija teh dimniških vrat, ki se lahko dajo vstaviti v novih ali pa že v starih poslopih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dimniškim vratom prednost pred vsemi drugimi. Inženirski priporočila ta vrata z razpisom 21. avgusta 1907; deželni glavar Kranjski pa z okrožnico z dne 11. maja 1908 vsem županstvom na Kranjskem. — Pojasnila daje

L. Stricel, dimniškarski mojster.

Dobivajo se pri Lud. Striclu kakor tudi pri tvrdki Avg. Zabar.

Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po patent zakonu.

Priznana največja, resnično domača, že 25 let obstoječa eksportna tvrdka.

Franc Čuden,

urar

Ljubljana, Prešernova ulica 1

samo nasproti Frančiškanske cerkve

je delničar

največjih tovarn švicarskih ur „Union“ v Genovi in Bielu, on torej lahko po originalno tovarniških cenah garantirano zanesljivo, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno znane

ALPINA URE

z matematično preciznim kolesjem — v zlatu, tulu, srebru, nikelnju in jeklu

prodaja.

Nedosežno velika izbira. Večletno jamstvo. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani

po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Državni kolodvor.
Blaž, Dunajska cesta.
Sever, Krakovski nasip.
Pichler, Kongresni trg.
Češark, Selenburgova ulica.
Dolencec, Prešernova ulica.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Mrzlikar, Sodna ulica.
Šušter, Miklošičeva cesta.
Zupančič, Kolodvorska ulica.
Pirnat, Kolodvorska ulica.
Šenk, Resljeva cesta.
Kotnik, Šiška.
Tivolli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Košir, Hišlerjeva ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Sušnik, Rimska cesta.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Križaj, Sp. Šiška.

Wislak, Gosposka ulica.
Kustrin, Breg.
Tenente, Graška ulica.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Sitar, Florjanska ulica.
Blaznik, Stari trg.
Nagode, Mestni trg.
Kane, Sv. Petra cesta.
Treo, Sv. Petra cesta.
Kušar, Sv. Petra cesta.
Podboj, Sv. Petra cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blizjak, Bohoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svete, Zaloška cesta.
Jamšek, Tržaška cesta.
Jezeršek, Zaloška cesta.
Likar, Glince.
Strkovič, Dunajska cesta.
Klančnik, Tržaška cesta.

Fotografske aparate

in veliko zalogo vseh v to stroko spadajočih potrebščin priporočam fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

v Ljubljani, Selenburgova ulica 5.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Ves čist dobiček se razdeljuje zavarovancem; dosedaj se ga je izplačalo K 2.495.719.—

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Reserve in fondi K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.856.860/58.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Pisarne so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Zavaruje proti tatvini, razbitju ogledal in okenskih plošč.

Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.

Muzikalije.

Telefonska št. 118.

Najmodernejšee črke.

Litografija.

Polna hranilnica št. 76.307.

Del. glavnica: K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rez. fond nad: K 610.000.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.

KINTA
K.C.L.

Priznana močna, lahko tekoča solidna in nepreokosljiva so KINTA kolesa. Najboljši jamstvo. Ilustrovani ceniki brezplačno.

K. Camernik
LJUBLJANA, Dunajska c. 9.
Special. trgovina s kolesi in posam. deli.
Izpoplavljanje koles.